

zcela zvláštní odborné, zejména technické vědomosti, kterých lze nabýti teprve vykonanými studiemi nebo důkladným výcvikem nebo předběžným vzděláním, či zdali pro věcnou zkoušku stačí zkušenosti obyčejné, jako ku př. při oceňování předmětů při exekuci (domácí náradí, obyčejné náradí) nebo při odhadu malých pozemků a domů, který bez obtížného výpočtu může býti vykonán.

b) Záleží-li námaha znalce toliko ve výkonech druhu posléz uvedeného, které jeho výdělek a povolání obyčejně s sebou nese, nesmí za tuto námahu kromě náhrady za promeškaný čas býti dána žádná další náhrada.

c) Jsou-li znalci k podávání dobrých zdání určitého druhu již předem všeobecně ustanoveni, může s nimi býti učiněna úmluva o sazbách, podle kterých jim náhrada za vzniklé náklady a výdaje bude vyměřována a jejich námaha odměňována. Úmluva tato má zapotřebí schválení vrchním soudem zemským.

d) Vrchním soudem zemským buďtež sestaveny tarify (§ 20) pro odhad svršků při exekuci a pro oceňování nemovitostí, které bez obtížného výpočtu a bez zvláštních odborných vědomostí může býti vykonáno. V tarifu budiž ustanovena náhrada za promeškání času a odměna za námahu obnosem paušálním podle doby, po jakou odhadní úkon trval. Tarifové sazby buďtež stanoveny podle hodin a polovičních a celých dní; jeví-li se toho potřeba, může býti určena pro každou sazbu výměra nejmenší a nejvyšší, aby při určování poplatků, pokud možná, mohlo býti přihlíženo k místním poměrům.

V protokolech o takových odhadech tudíž vždy uvedeno, jak dlouho úřední výkon trval.

Svěřenství viz Fideikomis.

Svoboda stěhování viz Volnost stěhování.

Svolání dědiců viz Konvokace dědiců.

Svolání věřitelů viz Konvokace věřit. pozůst.

Synoda generální.

Synoda generální, výbor synodální a c. k. evangelická vrchní rada církevní jsou zákonnými orgány evangelické církve augsburského a helvetského vyznání v královstvích a zemích na říšské radě zastoupených (§ 115 úst. cír.). Generální synoda svolává se pravidelně každých šest let a pravidelně do Vídně; ze závažných důvodů možno generální synodu odročiti a rovněž možno dle potřeby svolati shromáždění mimořádné. Generální synodu svolává vrchní rada církevní vymohši si prve přivolení ministerstva; synodu zahajuje některý člen vrchní rady (§ 124 úst. cír.). Generální synoda obojího vyznání skládá se z členů stálých a z členů volených.

Stálými členy jsou:

1. superintendenti a superintendenční kuratoři každé diecése;
2. senioři;
3. definitivně ustanovený ředitel každého učitelského ústavu patřícího tomu neb onomu vyznání.

Členy volenými jsou:

1. světský delegát každého seniorátu, v superintendencích bez seniorátu jeden světský a jeden duchovní delegát, jež volí shromáždění superintendence;

2. delegát evang. theologické fakulty vídeňské toho neb onoho vyznání;
3. dva delegáti, jež zvolí ze středu svého všichni definitivně ustanovení učitelové evang. škol národních a měšťanských;

4. v generální synodě augsburského vyznání jeden duchovní a jeden světský zástupce, jež volí presbyterium evang. obce aug. vyznání ve Vídni.

Zvolen býti může, kdo dovršil již 30. rok svého věku; mandát jeho platnost má na dobu 6 let. Každý člen generální synody musí míti na stejnou dobu náhradníka volbou ustanoveného, pokud ovšem již náhradnictví toto není stanoveno ústavou církevní (§ 125 úst. cír.). Generální synoda, již řídí předseda dle stáří, volí předsedu svého, jeho náměstka a zapisovatele. Ku přípravným poradám o velice důležitých předmětech volí se výbory (§ 130 úst. cír.). Generální synody jednají zvlášť podle vyznání; avšak mohou se sestoupiti ve společnou hromadu k projednání společných záležitostí nebo mohou za tím účelem ustaviti smíšené výbory. Pro tento případ musí se však hlasovati po kuriích a platna jsou jen ona usnesení, která učinila generální synoda jednoho i druhého vyznání.

Vrchní rada církevní podávati má generálním synodám vyžádané vysvětlivky a vysílá jednoho člena nebo členů více ku projednávání; tito delegáti vrchní rady církevní nemají práva hlasovacího, leč oprávněni jsou žádati, aby se mohli ujmouti slova v rámci jednacího řádu. Do veřejných sezení mají přístup mužové zaměstnaní ve službách církve nebo školy, a dále členové presbyteria. Při sezeních nemá býti přítomen zeměpanský komisař (srv. §§ 126—129 úst. cír.). Členové synody generální mají složití slavnostní závazný slib (§ 131 úst. cír.).

V obor působnosti synod generálních přináleží:

1. usnášeti se o církevním zákonodárství, zejména pak o ústavě církevní. Usnesení tato nabývají moci zákona teprve sankcí císařovou.

2. Rozhodovati o otázkách učení církve se dotýkajících, jako: o tom, které zpěvníky, katechismy a učebnice náboženské se připouštějí; dále rozhodovati o otázkách ritu a liturgie; stanoviti reversy farské, vytknouti církevní podmínky, za jakých jinověrce přijmouti lze, konečně stanoviti církevní dny sváteční. Učiněná usnesení provésti lze jen s přivolením vrchní rady církevní, která může odepřiti svého přivolení jen pro případ, že by se usnesení přičila věroučným článkům vyznání. Generální synoda není oprávněna vyznání církve měniti.

3. Činiti návrhy a podávati stížnosti v záležitostech, které dotýkají se veřejného právního postavení příslušníků evangelického vyznání ve státu a jich poměru k jiným církevním a náboženským společenstvům. O učiněných usneseních podává dobrozdání své vrchní církevní rada, načež je předloží k dalšímu řízení úřednímu ministerstvu.

4. Synodám generálním přísluší dále raditi se o zprávách podaných vrchní radou církevní, udíleti absolutorium z účtů o nadáních a fondech spravovaných vrchní radou církevní.

5. Věsti stížnost proti úředním úkonům vrchní rady církevní. Usnesení má se od presidia generální synody zaslati ministerstvu, aby došla nejvyššího potvrzení.

6. Stanoviti jednací řád generálních synod.

7. Voliti synodální výbor a komisi ku revidování účtů vrchní církevní rady. Výsledek voleb dlužno bez prodlení oznámiti vrchní radě církevní (§§ 133, 135 a 136).

Synoda generální jest schopna usnášení, jsou-li přítomny $\frac{2}{3}$ jejího členstva; usnesení jest platným, stalo li se většinou hlasů přítomných členů. Ústavu církevní měniti a rozhodovati v otázkách nauky církevní lze jen za souhlasu většiny $\frac{2}{3}$ přítomných; je-li stejný počet hlasů pro a proti, míti jest návrh za zamítnutý (§ 134 úst. cír.). Členům generální synody nebydlícím v místě shromáždění dostává se náhrady za cestovné a denního platu (§ 137 úst. cír.).

Šilenci viz Blázince a Blbci.

Škoda viz Náhrada škody.

Škody horní jsou ony škody, které způsobeny byly těžbou vyhrazených nerostů vlastníku pozemku. Nejsou tedy jednak škodami horními poškození, která způsobena jsou dolováním v jedněch horách horám jiným, nebo movitým věcem (na př. dobytku pasoucímu se náhodou na pozemcích zabořujících se) neb osobám, jednak nenáleží sem poškození, která nepochodí z těžby, nýbrž na př. ze závodu hutního. Kdežto pak pro poslední druhy škod rozhodnou platnost mají všeobecná ustanovení o. o. z., vyvinulo se pro vlastní škody horní zvláštní právo. Rakouský zákon horní jedná o náhradě horních škod ve IV. hlavě společně s přenecháním půdy. K náhradě škod horních odnášejí se jen §§ 106 a 107 hor. zák. Kdežto pak ustanovení § 107 upravuje jen vedení staveb uvnitř propůjčených měr denních, obsahuje § 106 toliko předpis negativní, že se neručí za poškození budov, vodovodů nebo jiných zařízení, jestliže byly zřízeny na důlním poli teprve po jeho propůjčení bez vrchnostenského povolení ke stavbě. I konstatují vzhledem k tomu všichni komentátoři rakouského práva horního (Otto svob. pán z Hingenaury, prof. Dr. Frant. Schneider, a j.), že horní zákon nemá ustanovení o náhradě škod horních, že tudíž dle § 2 zák. hor. průchod mají ustanovení o. o. z. a že proto těžšíř nemusí vedle §§ 1305 a 1306 o. o. z. nahražovati škod horních, nelze-li mu viny přičísti. Ježto pak těžšíř pravidelně provozuje těžbu racionelním způsobem a šetře technických i zákonných opatření, takže mu pravidelně nelze přičísti vinu ve smyslu soukromoprávních předpisů o. o. z., se strany druhé pak dobýváním uhlí nezřídka zúplna se pustoší a znehodnocuje stržemi povrch země, nelze theoretického stanoviska komentátorů našeho zákona horního schvalovati a se držeti. Proti pojímání tomuto vystoupily soudy a správní dvůr soudní, ovšem oba směrem zcela protivným. Kdežto správní dvůr soudní vyslovil v senačním rozhodnutí svém ze dne 17. dubna 1886 č. 815, sb. »Budwinski« č. 3021 jako zásadu právní, že hornictví musí býti provozováno tím způsobem, aby cizí vlastnictví poškozeno nebylo a k tomu konci aby podnikatel hor učinil veškerá opatření, která dle rozhledu lidského mohou jakémukoli poškození zabrániti (srv. i rozh. spr. dv. soud. ze dne 28. listopadu 1885 č. 3054, sb. »Budwinski« č. 2796, a ze dne 20. listopadu 1891 č. 3521); konstruovaly soudy vinu majitele hor (rozh. nejv. soudu ze dne 17. listopadu 1882 č. 10.175, časop. »Gerichtshalle« č. 5 a ze dne 23. května 1883 č. 4862, časop. »Jur. Bl.« r. 1883 č. 35) odvolávající se brzy na §§ 98—107 hor. z., brzy na § 106 hor. z. Kdežto však by důvody správního dvoru soudního bezmála činily nemožným dobývání uhlí, jehož nelze racionelně dobývati a nepoškoditi povrch půdy, lpí rozhodnutí soudů tu více tu méně na podmínce viny a konstruují moment viny i tam, kde ani — přísně vzato — viny není. I byl zejména v poslední době učiněn pokus přenést i do práva rakouského zásady